

Fundusze europejskie instrumentem wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw

JANUSZ GÓRAL

W artykule omówiono znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce. Przedstawiono główne tezy polityki Unii Europejskiej wobec tego sektora. Scharakteryzowano zasady wsparcia tej grupy przedsiębiorstw przez Unię Europejską. W końcowej części artykułu przedstawiono, jak w praktyce fundusze europejskie wpływają na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na przykładzie wybranej firmy z województwa Dolnośląskiego.

Słowa kluczowe: małe i średnie przedsiębiorstwa, finansowanie unijne, fundusze europejskie.

Wstęp

Transformacja ustrojowa w Polsce zapoczątkowana pod koniec lat osiemdziesiątych, zmieniła strukturę własnościową gospodarki polskiej, gdzie własność prywatna uzyskała dominację. Większość nowopowstałych firm nie zatrudnia więcej niż dziesięciu pracowników. To właśnie z tej grupy powstał sektor małych i średnich przedsiębiorstw.

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw spełnił swoją ważną rolę w procesie transformacji, tak ustrojowej jak i gospodarczej. Istotnie wpłynął także na podniesienie konkurencyjności polskiej gospodarki w warunkach członkostwa polskiego w strukturach Wspólnotowych. W gospodarce unijnej małe i średnie firmy stanowią niemal 99 % udziału w ogólnej strukturze przedsiębiorstw.

Fundusze strukturalne Unii Europejskiej to jedno z głównych narzędzi wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw nie tylko w Polsce, ale i w całej Unii. W tym celu powołano Programy Operacyjne, wśród których najważniejszy był Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Na jego bazie skonstruowano różnorodne programy operacyjne w licznych funduszach strukturalnych, mających na celu pobudzenie wzrostu gospodarczego

Unii. Fundusze strukturalne Unii w znacznej mierze przyczyniły się do rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw i to zostanie wykazane w dalszej części opracowania.

1. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w Unii Europejskiej

1.1. Charakterystyka sektora małych i średnich przedsiębiorstw

Mikro- małe oraz średnie przedsiębiorstwa odgrywają dziś główną rolę w gospodarce europejskiej. Na ich kreatywności, przedsiębiorczości, innowacji bazuje dziś gospodarka unijna. W rozszerzonej Unii skupiającej 27 państw, 23 mln małych i średnich przedsiębiorstw stanowi niemal 99% wszystkich przedsiębiorstw unijnych i zapewnia pracę dla 100 mln obywateli (2011 rok). Pomimo dominacji tego sektora w strukturze przedsiębiorstw właśnie ten sektor ma największe trudności w kontynuowaniu swojej działalności. To właśnie małe i średnie firmy mają trudności z dostępem do kapitału i kredytów, a dzieje się tak najczęściej w fazie uruchamiania przedsiębiorstwa.

Ograniczone zasoby finansowe i kapitał ludzki małych firm to podstawowe utrudnienia w dostępie do nowych technologii i innowacji, dlatego wsparcie tego sektora przedsiębiorstw jest jednym z priorytetów Komisji Europejskiej, a dotyczy wzrostu gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy oraz spójności społecznej i gospodarczej.

Na jednolitym rynku europejskim, pozbawionym granic wewnętrznych, korzyści jest wiele, ale i wiele utrudnień, w tym zaostrzona konkurencja wewnątrzspółnotowa. Biorąc pod uwagę duży stopień wzajemnego oddziaływania środków krajowych i unijnych, w celu pomocy temu sektorowi głównie w rozwoju regionalnym i lokalnym, tym większe znaczenie zyskują dyrektywy i zalecenia Komisji Europejskiej. Wiele z państw członkowskich inaczej definiowało sektor małych i średnich przedsiębiorstw, w związku z powyższym Komisja Europejska przyjęła zalecenie z dnia 1 stycznia 2005 r., aby stosować ujednoczoną definicję małych i średnich przedsiębiorstw, w zastosowaniu do wszystkich polityk, programów i działań. Dla państw członkowskich stosowanie definicji pozostawiono do wyboru dobrowolnego, niemniej Komisja, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) zachęcają państwa członkowskie do stosowania jej w możliwie jak najszerszy sposób (Urząd Publikacji Wspólnoty Europejskie, 2006).

1.2. Polityka Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw

W miarę pogłębiania się procesów integracyjnych Unia przywiązuje coraz większą uwagę do wyrównania różnic w poziomie rozwoju gospodarczego i społecznego nie tylko pomiędzy krajami i regionami, ale także pomiędzy grupami społecznymi. Zapis o potrzebie redukcji różnic pomiędzy regionami i łagodzenia zacofania regionów mniej uprzywilejowanych, znalazł już swoje miejsce w Traktacie Rzymskim. Deklaracja ta jednak dotyczyła wyłącznie polityki państw członkowskich, a nie całej Wspólnoty.

Bardziej precyzyjny zapis wprowadzono do Jednolitego Aktu Europejskiego z 1987 roku, w którym stwierdzono, że w celu wspierania swego wszechstronnego harmonijnego rozwoju Wspólnota rozwija i konkretyzuje działania prowadzące do wzmocnienia swej ekonomicznej i społecznej spójności. W szczególności Unia dąży do redukcji rozpiętości pomiędzy poszczególnymi regionami i ograniczenia zacofania tych najmniej rozwiniętych.

W kolejnych traktatach położono jeszcze większy nacisk na rolę polityki strukturalnej w przechodzeniu do następnych etapów integracji europejskiej. Rosnące znaczenie polityki regionalnej wiąże się z narastaniem rozpiętości pomiędzy państwami Unii. Wyrażają się one zróżnicowanym poziomem dochodu na jednego mieszkańca i dysproporcjami w poziomie stopy bezrobocia. U ich podłoża leżała częściowo odmienna pozycja wyjściowa regionów w momencie tworzenia podstaw Zjednoczonej Europy (w okresie funkcjonowania EWG), a częściowo zróżnicowana ich zdolność do sprostania konkurencji związanej z pogłębieniem i poszerzeniem procesów integracyjnych w miarę rozwoju Wspólnot Europejskich (Mole, 2000).

Stąd też polityka zmniejszania dysproporcji rozwojowych przybiera najczęściej postać polityki skierowanej do najbardziej potrzebujących regionów. Polityka regionalna Unii jest prowadzona w poszczególnych państwach członkowskich na dwu równoległych płaszczyznach, po pierwsze na szczeblu administracji rządowej, a po wtóre na szczeblu regionalnym przez władze samorządowe.

Na szczególną rolę tej polityki zwrócono uwagę w Traktacie z Maastricht, umieszczając ją wśród głównych filarów rozwoju ekonomicznego Unii, zapewniając jednolity rynek gospodarczy i finansowy zmierzający do unii walutowej. W Traktacie z Amsterdamu z 1997 roku, skupiono się na poszerzaniu Unii o państwa Europy Środkowej i Wschodniej, w których spójność musi pozostać priorytetem.

2. Charakterystyka funduszy Unii Europejskiej

Wyrazem rosnącego znaczenia polityki spójności Unii jest zwiększający się udział środków finansowych, przewidywany w kolejnych budżetach unijnych. Finansowanie polityki spójności z budżetu unijnego odbywa się poprzez fundusze strukturalne. Powstawały one w miarę potrzeb przy realizacji konkretnych celów wynikających z polityki wspólnotowej. W fazie początkowej wszystkie fundusze funkcjonowały niezależnie od siebie i miały służyć innym celom niż rozwiązywanie problemów strukturalnych, które nawarstwiały się w późniejszym zaawansowanym rozwoju Wspólnot Europejskich. Dopiero po reformie przeprowadzonej według zasad zapisanych w Jednolitym Akcie Europejskim oficjalnie nazwano je strukturalnymi (Kozak, Pyszkowski, 2000).

Celem nadrzędnym funduszy strukturalnych jest finansowanie przedsięwzięć, mających w długiej perspektywie doprowadzić do skorygowania dysproporcji rozwojowych, powstałych na skutek działania praw gospodarki rynkowej. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i do tych regionów, które bez pomocy państwa nie byłyby w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego Wspólnoty.

Warto w tym miejscu pamiętać, że fundusze strukturalne są elementem europejskiej solidarności międzynarodowej. Jej przejawem jest chęć tworzenia warunków do tego, aby te regiony, które rozwijają się wolniej, miały szanse osiągnąć wyższy poziom życia i przynależać do bardziej rozwiniętej części Wspólnoty Europejskiej. Dlatego słabszym regionom oferowane są dodatkowe fundusze, przeznaczone na poprawę infrastruktury, mają też służyć integralnemu rozwojowi regionu.

Polska jest jednym z nielicznych krajów unijnych, w którym wszystkie regiony mają prawo starać się o europejskie wsparcie. W skład Unii wchodzi zarówno bardzo dobrze rozwinięte regiony, jak południowa Anglia, okolice Paryża, czy Holandia jak i te, których poziom rozwoju znacznie odbiega od średniej europejskiej (Wojtaszczyk, 2003).

Na fundusze strukturalne Unii składają się: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), którego celem jest zmniejszenie dysproporcji rozwojowych pomiędzy różnymi regionami Unii Europejskiej, Europejski Fundusz Społeczny (EFS), mający za zadanie poprawę perspektyw zatrudnienia we Wspólnocie, Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR), wspierający częściowe finansowanie krajowych programów pomocowych dla rolnictwa oraz programów na rzecz zróżnicowania i rozwoju obszarów wiejskich, Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa (FIWR), który wspomaga proces restrukturyzacji rybołówstwa (Januszevska, 2000).

3. Wsparcie małych i średnich firm przez Unię Europejską

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw jest jednym z głównych czynników konkurencji regionów i ich tempa wzrostu gospodarczego, ponieważ jest najdynamiczniej rozwijającym się sektorem gospodarki każdego kraju unijnego. Ważne jest, aby planując działania polityki strukturalnej, uwzględnić sektor małych i średnich przedsiębiorstw wśród priorytetów rozwojowych. Strategie rozwoju regionów są ważnym elementem procedury planistycznej, ukierunkowanej na formułowanie celów i zadań rozwoju regionalnego. Posiadają one charakter ogólny, a ich przygotowanie staje się podstawą do wypracowania planów, szczegółowo określających nakłady na poszczególne zadania oraz na oczekiwane efekty. Kreowanie rozwoju regionu zmusza władze samorządowe do wywierania wpływu na kierunki pożądane lub niepotrzebne w danym regionie, a określa to specyfika regionu, kreując w ten sposób politykę interwencjonizmu regionalnego.

Wprowadzona w Polsce decentralizacja państwa stworzyła podstawy do prowadzenia polityki międzyregionalnej, nastawionej na rozwój poszczególnych regionów (województw). Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw uznawane jest za jeden z najlepszych sposobów aktywizacji słabo rozwiniętych regionów. Wspieranie przez państwo ma różny charakter – od ulg podatkowych po regulacje w zakresie ubezpieczeń społecznych. Cele polityki strukturalnej są precyzyjnie zdefiniowane a ich realizacja służy osiągnięciu celu zasadniczego, jakim jest spójność ekonomiczno-społeczna Unii Europejskiej (Young, 2003). Władze regionalne przeprowadzają w tym celu badania sondażowe, próbują wdrażać przedsięwzięcia pilotażowe, aby w konsekwencji uzyskane efekty można zastosować w skali krajowej. Dla przykładu podano, jakie przedsięwzięcia najczęściej uzyskują akceptację władz regionalnych i co za tym idzie – wsparcie finansowe, a są to następujące przedsięwzięcia:

- inwestycje materialne, zwłaszcza stanowiące element programów regionalnych i ponadlokalnych;
- usługi dla sektora turystycznego, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa;
- inwestycje niematerialne szczególnie o charakterze ponadlokalnym;
- przygotowania kompleksowych opracowań oraz kreacja nowych marek i produktów stymulujących rozwój krajowych sieci markowych;
- opracowania i realizacje multimedialnych kampanii reklamowych, uwzględniających preferencje turystów;
- opracowania promocyjno-informacyjne stron internetowych, umożliwiających rezerwację i zakup usług turystycznych;
- wyselekcjonowane imprezy targowe;

- promocja inwestycji turystycznych poprzez prezentacje projektów, seminaria, konferencje, wizyty studyjne, kontakt z inwestorami;
- promocja rodzimych produktów sieciowych;
- finansowanie kampanii marketingowych i promocji produktu w postaci pakietów np. usług turystycznych, informatycznych itp.
- monitorowanie ruchu turystycznego w regionach (województwach).

Wszystkie te działania mają się przyczynić do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, funkcjonując na warunkach zbliżonych do wysokorozwiniętych krajów Unii. W tym celu wydana została Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2011 roku w sprawie praktycznych aspektów przeglądu unijnych instrumentów, mających na celu wspieranie finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w kolejnym okresie programowania (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2012). Okres ten dotyczy lat 2014–2020. Rezolucja Parlamentu Europejskiego uwzględnia realia dzisiejsze, a więc kryzys finansowy i gospodarczy, jak również polityczne kłopoty państw członkowskich z opozycją nie godzącą się na ściślejszą integrację europejską, więc warto poświęcić kilka uwag tym zagadnieniom.

Warto zapoznać się chociażby z niektórymi postanowieniami, ponieważ dotyczą naszej najbliższej przyszłości. Rezolucja Parlamentu Europejskiego w art. 110 ust. 2 stwierdza, co następuje w wymienionych poniżej punktach i pozycjach:

- mając na uwadze, że 23 mln małych i średnich przedsiębiorstw w UE, stanowiących około 99 % przedsiębiorstw unijnych i zapewniających ponad 100 mln miejsc pracy, odgrywa zasadniczą rolę we wzroście gospodarczym, spójności społecznej i tworzeniu miejsc pracy, jest głównym źródłem innowacji oraz ma żywotne znaczenie dla utrzymania i zwiększenia zatrudnienia,
- mając na uwadze, że ograniczony dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania stanowi główną przeszkodę dla ich powstawania i wzrostu oraz że obecny kryzys finansowy i gospodarczy spowodował nasilenie tego problemu,
- mając na uwadze, że europejskie rynki finansowe w wielu dziedzinach z różnych powodów nie były w stanie zapewnić małym i średnim przedsiębiorstwom wystarczającego finansowania, nawet pomimo tego, że tradycyjne formy kredytowania MŚP pozostały całkiem stabilne przez cały okres obecnego kryzysu,
- mając na uwadze, że potrzebne są działania zapobiegające jakimkolwiek przyszłemu zmniejszeniu gotowości banków do finansowania MŚP, w wyniku bieżącej reformy międzynarodowych uregulowań w zakresie bankowości i ich wdrażania w Europie,
- mając na uwadze, że sektor MŚP jest bardzo heterogeniczny i składa się z ogromnej liczby mikro-przedsiębiorstw, firm rodzinnych dobrze prosperu-

jących w tradycyjnych sektorach oraz rosnącej liczby nowych firm rozpoczynających działalność, a także szybko rozwijających się i wysoce innowacyjnych przedsiębiorstw w sektorze zaawansowanych technologii,

- mając na uwadze, że różne modele biznesowe napotykać różnorakie problemy i dlatego mają zróżnicowane potrzeby w odniesieniu do dostępu do finansowania, mając na uwadze, że MŚP o wysokim współczynniku dźwigni (wysoki poziom finansowania długu) są o wiele bardziej zagrożone w przypadku kryzysu lub gdy ich bardziej ryzykowne projekty napotykać trudności,
- mając na uwadze, że w coraz większym stopniu kapitałowy i oparty o ocenę ryzyka sektor bankowy nakłada coraz bardziej surowe warunki w zakresie finansowania pożyczek, co łączy się z wyższymi wymogami dotyczącymi zabezpieczeń i premiami za ryzyko oraz że banki coraz częściej odmawiają finansowania za pomocą tradycyjnych pożyczek bardziej ryzykownych projektów biznesowych, w tym rozpoczynania działalności, innowacyjnych produktów a nawet przenoszenia własności przedsiębiorstw,
- mając na uwadze, że wysoce innowacyjne i szybko rozwijające się firmy mają kluczowe znaczenie dla przyszłej konkurencyjności gospodarki europejskiej i tworzenia miejsc pracy, szczególnie na rynkach realizujących transformację w kierunku gospodarki efektywnie wykorzystującej zasoby,
- mając na uwadze, że statystyki wykazują, iż europejskie MŚP wciąż w mniejszym stopniu biorą pod uwagę możliwość finansowania kapitałowego, niż np. przedsiębiorstwa amerykańskie,
- mając na uwadze, że wielu pośredników finansowych na szczeblu europejskim i krajowym odstrasza obciążenia administracyjne, piętrowe przez złożone europejskie uregulowania finansowe oraz przez polityczne i operacyjne wytyczne w zakresie europejskich programów finansowania,
- mając na uwadze, że instytucje europejskie muszą obecnie dokonać oceny i przeglądu bieżących instrumentów na rzecz wsparcia MŚP, już teraz myśląc o przyszłym okresie programowania w kontekście następnych wieloletnich ram finansowania (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2012).

Wymienione działania unijne mają na celu wzmocnienie dominującej roli małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce Wspólnoty.

Ten sam Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej w dalszej swojej części diagnozuje przyczyny takiego stanu rzeczy i wytycza kierunki działań mogących zminimalizować negatywne skutki dla MŚP poprzez:

- wzmocnienie funkcjonowania systemów finansowania MŚP;
- naprawę niedoskonałości w funkcjonowaniu rynku europejskiego;
- usuwanie przeszkód administracyjnych, utrudniających funkcjonowanie MŚP na złożonym rynku europejskim.

4. Wykorzystanie funduszy unijnych na przykładzie wybranej polskiej firmy

Odpowiadając na pytanie, jakie efekty można uzyskać wykorzystując dostępne fundusze europejskie posłużono się przykładem polskiego przedsiębiorstwa średniej wielkości, zlokalizowanego w województwie Dolnośląskim. Przedsiębiorstwo o nazwie „Mine Master” prowadzi swoją działalność w miejscowości Złotoryja. Zatrudnia blisko 200 osób (stan na 2012 r.) i zajmuje się produkcją maszyn wiertniczych dla górnictwa miedziowego.

Przedsiębiorstwo jest przykładem wykorzystania dostępnych środków unijnych i krajowych dla realizacji własnych zamierzeń gospodarczych. Jest też dowodem na to, że można się rozwijać, prowadzić produkcję i przy tym nie szkodzić środowisku naturalnemu. Przedsiębiorstwo realizując swoje zamierzenia wykorzystywało wszelkie możliwości, jakie stwarzają fundusze i programy europejskie osiągając przy tym następujące efekty (Góral, 2013):

1. *Techniczne* – dotyczyły naprawy stanu technicznego budynków biurowych, hal produkcyjno-magazynowych poprzez wykonanie termomodernizacji, która nie tylko podwyższyła walory cieplne i energooszczędne, ale umożliwiła wprowadzenie do tych budynków technologii innowacyjnych, gdzie oprócz poprawy izolacyjnej budynków usprawniono obieg cyrkulacyjny powietrza poprzez zamontowanie wymienników ciepła pochodzącego z systemu wentylacyjnego, a to w swojej konsekwencji spowodowało zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, niezbędnej do napędzania całego szeregu wysokoenergetycznych maszyn, wentylatorów i wymienników ciepła.
2. *Technologiczne* – modernizując budynki i budowle produkcyjne uzyskano nie tylko poprawę warunków pracy załogi, ale także pozyskano nowe powierzchnie z przeznaczeniem na cele produkcyjne i magazynowe, a to umożliwiło wprowadzenie nowoczesnych technologii innowacyjnych, pozwalających na produkcję wielkogabarytowych maszyn i urządzeń o znacznym stopniu skomplikowania. Produkcja nowych wielkogabarytowych maszyn górniczych otworzyła nowe rynki zbytu w znaczących ilościach w wielu krajach, między innymi w Turcji, Estonii, Kazachstanie, Rosji, Portugalii, Zimbabwie, Chile, Chin, RPA.
3. *Ekonomiczne* – wyrażające się oszczędnościami tak surowcowymi, jak i zmniejszającymi zużycie energii elektrycznej, ciepła i wody. Dla ilustracji podano, że uzyskane oszczędności w zużyciu energii elektrycznej na poziomie 53,8% spowodowały wymierny wynik ekonomiczny, wyrażający się w zaoszczędzeniu kwoty 337 354 zł w roku 2011, a tylko w I kwartale 2012 roku zaoszczędzono 39 ton oleju opałowego, co przełożyło się na kwotę oszczędności 130 000 zł.

Niebagatelna jest też kwota oszczędności uzyskanych na zmniejszeniu emisji CO₂, bowiem emisję dwutlenku węgla zredukowano aż o 231 ton rocznie, oszczędzając 77 468 160 zł.

4. *Spółeczne* – do tej sfery należy poprawa warunków socjalnych dla załogi, chodzi głównie o poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy. Niedogrzone, zimne hale produkcyjne nie pozwalały na efektywne wykorzystanie czasu pracy pracowników. Ciągłe przerwy w pracy, spowodowane niską temperaturą w halach produkcyjnych, powodowały nierytmiczność pracy, nie mówiąc o jej wydajności, czy możliwościach zwiększenia mocy produkcyjnych. Brak ogrzewania w halach produkcyjnych i magazynowych oraz niedogrzenie pomieszczeń powodowało kurczenie się produkcji, a nie jej rozwój. Niedogrzone hale w zimie i przegrzane hale w lecie były powodem wykonania tej termomodernizacji. Po jej wykonaniu w halach produkcyjnych i magazynowych panuje zawsze stała temperatura tak w zimie jak i w lecie, bowiem ogrzewanie w okresie zimowym pełni rolę klimatyzacji w okresie letnich upałów.
5. *Proekologiczne i ochrony środowiska* – dziś już nie potrzeba nikogo przekonywać, że w zrównoważonym rozwoju priorytetowe miejsce zajmuje produkcja nie naruszająca równowagi ekologicznej, a jeżeli już nastąpiło naruszenie tej równowagi to należy naprawić wyrządzone szkody a następnie systematycznie chronić naturalne środowisko (Góral, 2013).

Przedsiębiorstwo „Mine Master” wykonało cały szereg działań proekologicznych, wymieniono tylko najważniejsze:

- **termomodernizacja** – wykonanie termoizolacji hal produkcyjnych i magazynowych, co – poza efektami ekonomicznymi – skutkowało znacznymi oszczędnościami w zużyciu energii elektrycznej i oleju opałowego,
- **hydromodernizacja** – wszystkie obiekty przedsiębiorstwa posiadają własne ujęcia wody oraz oczyszczalnię ścieków, co powoduje tzw. zamknięty obieg wody, oznacza to, że nastąpiło zmniejszenie zużycia wody, jak i nie powoduje jej skażenia, co ma ogromne znaczenie w tamtejszym obszarze górskim, charakteryzującym się ciągłymi niedoborami wody,
- **energomodernizacja** – polegała na obniżeniu zużycia energii elektrycznej, zamianę ogrzewania kopaliniami (węgiel kamienny i brunatny) na ogrzewanie gazowe (propan). Zastosowanie wymienników ciepła wentylacyjnego spowodowało nie tylko zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, ale stworzyło warunki do produkcji własnej energii elektrycznej pod swoje potrzeby,
- **ochrona środowiska** – w omawianym przedsiębiorstwie sprowadza się do zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, redukcji zużycia wody do niezbędnego minimum, a własne ujęcia wody czynią firmę samowystarczalną w tym zakresie. Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla o 231 ton rocznie to, oprócz

wymiernych efektów ekonomicznych, sprawa priorytetowa w terenie górskim i wysoce zindustrializowanym, nasyconym górnictwem (Góral, 2013).

Taką postawę przedsiębiorstwa można uważać za wzorcową, zasługującą na pochwałę, a na pewno jest godna naśladowania.

Podsumowanie

Z treści artykułu wynika jednoznacznie, że fundusze europejskie są jednym z najważniejszych, instrumentów polityki finansowej przedsiębiorstwa, w ocenie autora na równi ważne jak kredyty czy pożyczki. Z praktyki zawodowej autora wynika, że małe i średnie przedsiębiorstwa mogą głównie liczyć na środki własne, w następnej kolejności na środki unijne, które są stosunkowo łatwo dostępne, a dopiero na końcu na pożyczki i kredyty. Łatwiej jest dostać dotację niż kredyt czy pożyczkę. Należy pamiętać, że gospodarka unijna w przeważającej części opiera się na małych i średnich przedsiębiorstwach.

Do tej pozytywnej opinii na temat funduszy europejskich należy dodać i takie spostrzeżenie autora, że małe i średnie przedsiębiorstwa są lepiej postrzegane przez Unię Europejską aniżeli przez własne polskie władze państwowe. Ilustracją tego stwierdzenia niech będzie Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2011 roku, w sprawie praktycznych aspektów przeglądu unijnych instrumentów, mających na celu wspieranie finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w kolejnym okresie programowania unijnego, a więc w latach 2014 – 2020.

W końcowej części opracowania wykazano na podstawie wybranego przez autora przedsiębiorstwa, jak fundusze europejskie pomagają małym i średnim przedsiębiorstwom w realizacji swoich celów gospodarczych, społecznych i ekonomicznych. Opinia o funduszach jest jednoznacznie pozytywna i przemawia na korzyść funduszy. Artykuł ten pomoże uważnemu czytelnikowi zrozumieć funkcjonowanie funduszy europejskich i jest praktycznym drogowskazem, gdzie może szukać środków finansowych dla realizacji celów gospodarczych we własnym przedsiębiorstwie.

Bibliografia

- Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej nr 188 C / 2012.
Góral, J. (2013), *Wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programu zrównoważonego rozwoju w Polsce*, Praca doktorska, UJ Kraków, PUNO Londyn.

- Januszczyk, H. (2000), *Unia Europejska wobec procesów integracyjnych*, E. Latoszek (red.), Wydawnictwo WSHiFM-Elipsa, Warszawa.
- Kozak, M., Pyszkowski, A. (2000), *Słownik rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo PARP, Warszawa.
- Mole, W. (2000), *Ekonomika integracji europejskiej, Teoria, Praktyka, Polityka*, Fundacja Gospodarcza NSZZ Solidarność w Gdańsku, Gdańsk.
- Urząd Publikacji Wspólnoty Europejskiej, Komisja Europejska 2006.
- Wojtaszczyk, A. (2003), *Fundusze strukturalne w Polsce*, Wydawnictwo UKIE, Warszawa.
- Young, E. (2003), *Jak korzystać z funduszy Unii Europejskiej dostępnej dla firm dziś i po akcesji*, Wydawnictwo Presspublica, Warszawa.

Summary

European Funds as Source of Growth of Small and Medium Enterprises

The article describes a significant role of small and medium enterprises in Poland and presents three main aspects of EU policy in this sector. Furthermore, it characterizes some basic principles of EU support for such enterprises. The final part of the article describes the way EU funds influence the growth of small and medium enterprises using, as an example, a company from the Lower Silesia Province.

Keywords: small and medium enterprises, EU support for SME sector, use of EU funds.

Резюме

Европейские фонды – инструмент поддержки малых и средних предприятий

В статье обсуждено значение малых и средних предприятий в Польше. Представлены основные тезисы Европейского Союза по отношению к этому сектору. Охарактеризованы принципы поддержки Евросоюзом этой группы предприятий. В конечной части статьи – на примере выбранной фирмы из нижнесилезского

воеводства – показано, какое влияние на развитие малых и средних предприятий оказывают на практике европейские фонды.

Ключевые слова: малые и средние предприятия, евросоюзное финансирование, европейские фонды.

Janusz Góral

Autor jest doktorantem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie na Wydziale Studiów Międzynarodowych w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych. Jest także słuchaczem Studium Doktoranckiego w Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie w Londynie. Napisał pracę doktorską pt. *Wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programu zrównoważonego rozwoju w Polsce*. Jego zainteresowania naukowo-badawcze oscylują wokół szeroko pojętych funduszy unijnych oraz finansowania przedsiębiorstw, szczególnie tych małych. Zajmuje się także tematyką związaną z finansowaniem nieruchomości głównie w Londynie, gdzie mieszka od lat na stałe.